

U.2018.3499
U.2018.3499
TfK2018.1150/1

Statskassen skulle betale halvdelen af forsvarersalæret, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt.

Almindelige emner 1.2 og Retspleje 36.2.

22-årig T var ved byret fundet skyldig i otte forhold, navnlig vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119 og lov om euforiserende stoffer. T blev ved dommen frifundet for straf, jf. straffelovens § 16, men i medfør af straffelovens § 68 idomt en foranstaltning, hvorefter han skulle undergive sig ambulant psykiatrisk behandling ved psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kunne træffe bestemmelse om indlæggelse. Han blev endvidere pålagt at betale sagens omkostninger, herunder 13.200 kr. med tillæg af moms i salær til den for ham beskikkede forsvarer. Henset til karakteren af den begåede kriminalitet, T's psykiske afvigelse på gerningstidspunkterne, hans betalingsevne samt det forhold, at fem af de under sagen påkendte otte forhold omfattes af straffelovens § 89, fandt landsretten efter en samlet vurdering, at statskassen skulle betale halvdelen af forsvarersalæret, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt.

Ø.L.K. 11. juli 2018 i *kære 11. afd. S-1931-18*

(Jan Uffe Rasmussen, Ole Græsboll Olesen og Joachim Kromann).

Anklagemyndigheden

mod

T (adv. Jane Ranum, Kbh., besk.)

Østre Landsrets kendelse

T har for landsretten nedlagt påstand om, at statskassen skal betale sagens omkostninger, og har til støtte herfor gjort gældende blandt andet, at tiltalte er idomt en ambulant behandlingsdom uden længstetid, at tiltalte på gerningstidspunkterne var omfattet af straffelovens § 16 med klare tegn på skizofreni, og at forhold 1-5 er § 89-forhold og dermed burde have været påkendt i forbindelse med dommen af 16. december 2016, således at den idømte foranstaltning reelt vedrører sagens forhold 6-8.

Anklagemyndigheden har ikke udtalt sig i anledning af kæren.

Personlige forhold

Af mentalerklæring af 19. april 2018 fremgår blandt andet, at 22-årige T har gennemført 9. klasses afgangsprøve, men ikke derudover har nogen uddannelse. Han har været uden beskæftigelse og tilknyttet jobcentret siden 2016. Han modtager kontanthjælp. Han bor

3500

hjemme hos sin mor og stedfar, men er skrevet op til en lejlighed. Han har fortsat et kokainmisbrug.

Om Ts psykiske tilstand fremgår af mentalerklæringen blandt andet:

»Observanden har ikke haft kontakt til psykiatrien, før han blev tvangsindlagt på fareindikation 16. februar 2017 i svært psykotisk tilstand, hvor han havde klare symptomer på skizofreni i form af bizarre vrangforestillinger, tankeforstyrrelser og horehallucinationer. ... Han har efterfølgende frem til februar 2018 været indlagt som alternativ afsoner og efterfølgende blevet set i OPUS, men er selv for kort tid siden ophørt med antipsykotisk medicin.

Ved herværende kliniks undersøgelse er observanden fundet begavet i normalområdet, men lidende af skizofreni. ... På baggrund

af den nylige, langvarige psykotiske tilstand er det nærliggende sandsynligt, at de egentlige sindssygelige symptomer vil recidivere. ...«

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt., blev ændret ved lov nr. 1679 af 26. december 2017 om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af pligten til at erstatte sagsomkostninger i straffesager), således at bestemmelsen siden nævnte lovs ikrafttræden den 1. januar 2018 har været affattet som følger:

»Stk. 4. Omkostninger, som er forårsagede ved andres fejl eller forsømmelser, bør ikke falde domfældte til last. Retten kan også i dommen begrænse omkostningsansvaret, når den finder, at dette ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til domfældtes skyld og vilkår, herunder når domfældte er omfattet af straffelovens § 16 eller § 69 og idømmes foranstaltninger efter straffelovens § 68 eller § 70.«

Af de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 32 af 4. oktober 2017 fremgår blandt andet:

»2.2. *Justitsministeriets overvejelser og lovforslagets udformning*

Det er et grundlæggende princip, at den domte i en straffesag skal betale sagens omkostninger.

Domfældtes omkostningsansvar kan dog begrænses efter forskellige bestemmelser, herunder retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt., om sagsomkostninger, der står i åbenbart misforhold til domfældtes skyld og vilkår.

Denne bestemmelse anvendes i praksis ikke alene med den begrundelse, at domfældte som følge af sin psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf.

Domstolene bør imidlertid have et større skøn til at vurdere, om det i en konkret straffesag er rimeligt, at en person, der som følge af sin psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf, skal betale sagens omkostninger.

Det foreslås på denne baggrund at ændre retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt., således at det fastslås, at begrænsning af domfældtes omkostningsansvar som følge af ansvarets åbenbare misforhold til domfældtes skyld og vilkår kan ske bl.a., når domfældte som følge af sin psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf.

Med forslaget fastslås det, at domstolene efter et konkret skøn kan begrænse omkostningsansvaret for en domfældt, der som følge af sin psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf, når ansvaret ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til domfældtes skyld og vilkår.

Det vil stadig være udgangspunktet, at personer, der som følge af deres psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf, skal betale sagens omkostninger.

Domstolene vil imidlertid efter en konkret vurdering kunne begrænse omkostningsansvaret for sådanne personer.«

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår af lovforslaget blandt andet:

»Det foreslås at ændre retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt., således at det fastslås, at begrænsning af domfældtes omkostningsansvar som følge af ansvarets åbenbare misforhold til domfældtes skyld og vilkår kan ske bl.a., når domfældte er omfattet af straffelovens § 16 eller § 69 og idømmes foranstaltning efter straffelovens § 68 eller § 70.

Forslaget omfatter personer, der er omfattet af straffelovens § 16 eller § 69 og idømmes foranstaltninger efter straffelovens § 68 eller § 70. Dette gælder, både når den pågældende frifindes for straf i medfør af straffelovens § 16 om utilregnelighed, men idømmes foranstaltninger efter § 68 eller § 70, og når den pågældende idømmes foranstaltninger i medfør af § 69 om mangelfuld udvikling

eller forstyrrelse af de psykiske funktioner i øvrigt, jf. § 68. Det gælder endvidere, når den pågældende idømmes foranstaltninger i medfør af § 73 om efterfølgende utilregnelighed eller forstyrrelse af de psykiske funktioner i øvrigt, jf. § 68 eller jf. § 69, jf. § 68 (uanset om retten i medfør af § 73 samtidig har idømt straf eller har bestemt, at straffen skal bortfalde).

...

Med forslaget fastslås det, at domstolene efter et konkret skøn i medfør af retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt., kan begrænse omkostningsansvaret for en domfældt, der som følge af sin psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf, når ansvaret ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til domfældtes skyld og vilkår.

Det vil stadig være udgangspunktet, at personer, der som følge af deres psykiske tilstand idømmes andre foranstaltninger i stedet for almindelig straf, skal betale sagens omkostninger.

3501

Domstolene vil imidlertid efter en konkret vurdering kunne begrænse omkostningsansvaret for sådanne personer.

Der kan i den forbindelse lægges vægt på alle omstændigheder i sagen, herunder graden af domfældtes psykiske afvigelse, karakteren og grovheden af den begåede kriminalitet, sagsomkostningernes størrelse og domfældtes betalingsevne.«

Efter votering afsagdes

kendelse

Ved Københavns Byrets dom af 19. juni 2018 blev T fundet skyldig i 3 overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer (besiddelse af hash og kokain, til dels med henblik på videreoverdragelse), 1 overtrædelse af knivloven (besiddelse af springkniv på offentligt tilgængeligt sted uden politiets tilladelse), 2 overtrædelser af straffelovens § 119 (trusler over for henholdsvis politibetjent og buschauffør), 1 overtrædelse af straffelovens § 121 (fornærmelig tiltale over for politibetjent) og overtrædelse af ordensbekendtgørelsen (forstyrrelse af den offentlige orden ved at have indladt sig i slagsmål med ukendte personer).

T blev ved dommen frifundet for straf, jf. straffelovens § 16, men i medfør af straffelovens § 68 idømt en foranstaltning, hvorefter han skal undergive sig ambulans psykiatrisk behandling ved psykiatrisk afdeling med tilsyn af Kriminalforsorgen, således at Kriminalforsorgen sammen med overlægen kan træffe bestemmelse om indlæggelse. Der fastsattes ingen længstetid for foranstaltningen, jf. straffelovens § 68 a, stk. 2. Han blev endvidere pålagt at betale sagens omkostninger, herunder 13.200 kr. med tillæg af moms i salær til den for ham beskikkede forsvarer, advokat Jane Ranum.

Henset til karakteren af den begåede kriminalitet, T's psykiske afvigelse på gerningstidspunkterne, hans betalingsevne samt det forhold, at fem af de under sagen påkendte otte forhold omfattes af straffelovens § 89, finder landsretten efter en samlet vurdering, at statskassen skal betale halvdelen af forsvarersalæret, jf. retsplejelovens § 1008, stk. 4, 2. pkt.

Landsretten stadfæster herefter byrettens omkostningsbestemmelse med den ændring, at statskassen skal betale halvdelen af forsvarersalæret.

Thi bestemmes

Byrettens omkostningsafgørelse stadfæstes med den ændring, at statskassen endeligt skal afholde 6.600 kr. + moms af salæret til den for T beskikkede forsvarer, advokat Jane Ranum.